

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการสอนศิลปะตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์เรื่อง สันติภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร เป็นการ วิจัยเชิงทดลอง มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 40 คน โรงเรียนวัดสมณานัม บริหาร (วัดญวน) สังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในชุมชนแออัดตรอกแขก โดยสุ่มจาก โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนแออัด เฉพาะในกรุงเทพมหานครทั้งหมด จำนวน 159 แห่ง ทำ การคัดเลือกมาหนึ่งแห่ง

2. ทำการแบ่งนักเรียนจำนวน 40 คน ออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน เท่า ๆ กัน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 นำคะแนนวิชาศิลปะศึกษาของนักเรียน จากภาคปลายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

2.2 ใช้วิธีแบ่งกลุ่มอย่างสมดุล (Match by Pair) คะแนนของนักเรียนเพื่อให้ ได้นักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ที่มีความสามารถด้านศิลปะใกล้เคียงกัน

2.3 เมื่อได้นักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และอีกกลุ่ม หนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ
2. แบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี โดยมี เกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในผลงานภาพวาด ให้สี
3. แบบสัมภาษณ์การบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี โดยมี เกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในคำบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 ชุด มีคะแนนรวมทั้งสิ้น 100 คะแนน ดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ ก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 1 ชุด คะแนนเต็ม 30 คะแนน มีขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบ เทคนิคการเขียนข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ โดยอาศัยทฤษฎีของ เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S Bloom) ซึ่ง ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เพื่อเป็นแนวคิดในการสร้างแบบทดสอบ
 - 1.2 ศึกษาเนื้อหาต่าง ๆ เกี่ยวกับสันติภาพ จากหนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสือเรื่อง เยาวชนกับสันติภาพ โดย จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคณะ (2529) และตำรา เอกสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสันติภาพ แล้วกำหนดกรอบเนื้อหาที่จะใช้สอนนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความหมายของสันติภาพ คำจำกัดความของสันติภาพ ประเภทหรือระดับของสันติภาพ กระบวนการสร้างสันติภาพ โดยแบ่งเป็นกระบวนการสร้างสันติภาพภายในบ้าน กระบวนการสร้างสันติภาพในห้องเรียน กระบวนการสร้างสันติภาพในชุมชน
 - 1.3 ลงมือสร้างแบบทดสอบ โดยสร้างตามกรอบเนื้อหาในข้อ 1.2 จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

ตารางที่ 2 ร้อยละของรายละเอียดของเนื้อหาในแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ

เนื้อหา	ค่าร้อยละ	จำนวนข้อ
1. ความหมายและคำจำกัดความของสันติภาพ	6	(3)
2. ประเภทหรือระดับของสันติภาพ	36	(18)
3. กระบวนการสร้างสันติภาพ	58	(29)
กระบวนการสร้างสันติภาพภายในบ้าน		10
กระบวนการสร้างสันติภาพในห้องเรียน		10
กระบวนการสร้างสันติภาพในชุมชน		9
	100%	50

1.4 นำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพที่สร้างสำเร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิ่งเพชร จำนวน 37 คน ซึ่งนักเรียนทุกคนอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด และโรงเรียนก็ตั้งอยู่ในชุมชนแออัดเช่นกัน

1.5 นำแบบทดสอบที่ทดสอบนักเรียนแล้ว ไปหาค่าระดับความยากง่าย โดยใช้สูตรการหาค่าระดับความยากง่าย (Level of Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination)

ค่าระดับความยากของจอห์นสัน (Johnson, 1967 อ้างใน ประคอง กรรณสูต, 2535)

$$P = \frac{Ru + RI}{2f}$$

P = ค่าระดับความยาก

Ru = จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

RI = จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

f = จำนวนคนในกลุ่ม

ค่าอำนาจจำแนกของไฟนด์เลย์ (Findley,1976 อ้างใน ประคอง วรรณสุต,2535)

$$D = \frac{R_u - R_l}{f}$$

- D = ค่าอำนาจจำแนก
 R_u = จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก
 R_l = จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก
 f = จำนวนคนในกลุ่ม

ผู้วิจัยทำการเลือกข้อสอบที่มีค่าระดับความยากอยู่ในช่วง .20-.80 และอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .20 ขึ้นไป (ประคอง วรรณสุต,2535) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ และตัดข้อสอบที่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดออก และทำการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเตอร์ ริชาร์ดสัน ดังนี้

$$KR20 : r_{xx} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

- K = จำนวนข้อในแบบทดสอบ
 p = สัดส่วนของคนที่ตอบข้อสอบได้ถูก
 q = สัดส่วนที่ตอบแต่ละข้อผิด
 pq = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 \sum = เครื่องหมายแสดงผลบวก

(อ้างใน ประคอง วรรณสุต,2535)

ค่าความเที่ยงที่คำนวณได้เท่ากับ 0.76 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่ใช้ได้ สรุปได้ว่าข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ดี

(ดูรายละเอียดแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ ในภาคผนวก ข.)

2. แบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี ก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 1 ชุด คะแนนเต็ม 40 คะแนน และเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในผลงานภาพวาด ให้สี มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี จากเอกสารตำราศิลปะการวาดภาพ พร้อมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนศิลปะ และศึกษาแนวคิดของศิลปินกลุ่มเซอร์เรียลลิสม์ เพื่อใช้เป็นแนวในการสร้างเกณฑ์สำหรับพิจารณาภาพวาด

2.2 ลงมือสร้างแบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี ตามแบบของ นิรมล ดิเรณสาร (2526) และสร้างเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในผลงานภาพวาด ให้สี โดยรายละเอียดของเกณฑ์มีดังนี้

1. ผลงานไม่ปรากฏความรุนแรง ทำร้าย ทำลายล้าง ฆ่ากัน แก่งแย่งกัน ยุ่งเหยิง สับสน นากลับ

2. ผลงานที่ออกมาจะต้องใช้สีในโทนเป็น ได้แก่ ฟ้ำ ชมพู เขียว เหลือง ม่วง

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อมีคะแนน 20 คะแนน

ถ้าปรากฏคุณสมบัติตามเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ได้คะแนน 40 คะแนน

ปรากฏคุณสมบัติตามเกณฑ์ 1 ข้อ ได้คะแนน 20 คะแนน

ไม่ปรากฏคุณสมบัติตามเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ได้คะแนน 0 คะแนน

2.3 นำแบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี และเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในผลงานภาพวาด ให้สี ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่านพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุง โดยเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในผลงานภาพวาด ให้สีนี้ ใช้พิจารณาทั้งก่อนการทดลอง ระหว่างทำการทดลอง และหลังการทดลอง

2.4 นำแบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี และเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในผลงานภาพวาด ให้สี ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิงเพชร จำนวน 37 คน

2.5 นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อสร้างเป็นแบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี และเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในผลงานภาพวาด ให้สี ฉบับสมบูรณ์ อีกทั้งพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาาระหว่างแบบทดสอบ กับ เกณฑ์ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (ดูรายละเอียดแบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี และเกณฑ์ ในภาคผนวก ข.)

3. แบบสัมภาษณ์การบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี ก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 1 ชุด คะแนนเต็ม 30 คะแนน และเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในคำบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสัมภาษณ์ จากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ พร้อมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนศิลปะศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์การบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี และกำหนดรายการคำศัพท์ต้องห้ามที่บ่งบอกในแนวตรงกันข้ามกับสันติภาพ โดยศึกษาจากพจนานุกรม และระดมความคิดจากอาจารย์ที่สอนในระดับประถมศึกษา จำนวน 6 ท่าน เพื่อใช้พิจารณาคำบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี โดยนักเรียนจะต้องไม่ใช่คำศัพท์ต้องห้ามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดแบบกึ่งมีโครงสร้าง 3 ข้อ เพื่อใช้ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับภาพที่วาด และตรวจสอบการใช้คำอธิบายภาพที่บ่งชี้ถึงแนวความคิดเรื่องสันติภาพ โดยสิ่งที่ถามนักเรียน คือ

ทำไมนักเรียนจึงวาดภาพนี้

ทำไมนักเรียนให้สีภาพในลักษณะนี้

เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร (ให้อธิบายภาพในรายละเอียด)

และสร้างเกณฑ์การพิจารณาความมีสันติภาพในคำบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี มีรายละเอียดดังนี้

1. ไม่มีคำที่แสดงถึงการทำร้ายกัน ได้แก่ ฆ่า เลียบ กระหิม ตบตี ทูบตี คำว่า นินทา ช่มชู้ ดูหมิ่น ช่มเหง โจมตี เจียน บุก แอ้งชิง ผลัก ถีบ ฟันแทง กัด กัด กรีด ตัน ดึง โยน ยัน รั้ง ถ่วง ช่วน จิก กระชาก ฟาด เขี่ยบ เขี่ยหยัน เยาะเย้ย ย่ำ ตอกย้ำ ถอง ชน

2. ไม่มีคำที่แสดงถึงความแตกแยก ได้แก่ โกรธกัน ไม่เข้าใจกัน เคืองกัน ไม่พูดกัน ไม่ชอบกัน ไม่คบกัน หย่าร้าง เลิกกัน แยกทางกัน แยกกันอยู่ อพยพ เกณฑ์การให้คะแนน คือ

ถ้าไม่ปรากฏคำศัพท์ต้องห้ามทั้งในข้อ 1 และ 2 เลย ได้คะแนน 30 คะแนน

ปรากฏคำศัพท์ต้องห้ามในข้อใดข้อหนึ่ง ได้คะแนน 15 คะแนน

ปรากฏคำศัพท์ต้องห้ามทั้งในข้อ 1 และ 2 ได้คะแนน 0 คะแนน

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ และเกณฑ์ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความแม่นยำ

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ และเกณฑ์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิงเพชร จำนวน 37 คน

3.5 นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ และปรับปรุงเกณฑ์ เพื่อเป็นแบบสัมภาษณ์ และเกณฑ์ ฉบับสมบูรณ์ อีกทั้งพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาระหว่างแบบสัมภาษณ์ กับ เกณฑ์ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(ดูรายละเอียดแบบสัมภาษณ์ และเกณฑ์ ในภาคผนวก ข.)

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสร้างแผนการสอน

แผนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 24 แผน แบ่งเป็นแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 12 แผน ใช้สำหรับทำการสอน นักเรียนกลุ่มทดลอง และแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 12 แผน ใช้สำหรับทำการสอน นักเรียนกลุ่มควบคุม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง มีรายละเอียดดังนี้

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ดร.สดชื่น ชัยประสาธน์ ภาควิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะแบบเซอเรียลลิสม์ เกี่ยวกับความเป็นมา และความเป็นไปได้ในการนำศิลปะแบบเซอเรียลลิสม์มาใช้สอนนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่า มีความเป็นไปได้ในการนำศิลปะแบบเซอเรียลลิสม์ มาใช้สอนนักเรียน เนื่องจากภาพในแนวเซอเรียลลิสม์เป็นภาพที่ผู้วาดต้องการแสดงความคิด ความฝัน การใช้จินตนาการที่เน้นความอ่อนหวานของภาพ และต้องการให้ประชาชนมีความหวังถึงอนาคตที่สวยงาม สีของภาพเน้นความอ่อนหวาน ไม่จัดจ้าน เหมือนภาพแห่งความฝัน สะท้อนถึงคุณค่าทางศิลปะที่แท้จริง โดยเฉพาะภาพของ มาร์ค ซากาล อีกทั้ง เลิศ อานันท์นะ (2523) ได้กล่าวว่า คุณค่าที่แท้จริงของศิลปะคือการพัฒนาบุคลิกภาพและสังคมของเด็กในทุกเพศทุกวัย พวกเขาจะเป็นผู้มีสุขภาพจิตสมบูรณ์ มองโลกสวยงาม มีความรักธรรมชาติ รักศิลปะ วัฒนธรรม มีจิตสำนึกที่มีคุณธรรม ไม่คิดทำลายสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นมรดกของชาติ นอกจากนี้ แพททริก (Patrick อังใน กิรติ บุญเจือ, 2521) ได้กล่าวไว้ในตอน "ปรัชญาศิลปะ" ว่า ศิลปะมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดความคิดกลมกลืนมีสันติภาพ และการบรรเทาทุกข์ ศิลปะช่วยบรรเทาความตึงเครียดในสังคมอันนำไปสู่สันติภาพ และเจตนาดีงาม และโปแลนด์ (Poland, 1989) ได้ทำการวิจัยผลของการออกแบบหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องสันติภาพ ของนักเรียนประถมศึกษา ในวิชาศิลปะ ดนตรี และพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องสันติภาพ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่าศิลปะสามารถสื่อถึงความมีสันติภาพ และสามารถนำมาเป็นวิชาที่ใช้ปลูกฝังในเรื่องของสันติภาพได้ โดยเฉพาะศิลปะแบบเซอเรียลลิสม์ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างแผนการสอนศิลปะที่เป็นการส่งเสริมสันติภาพให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และเนื้อหาในหนังสือกลุ่มประสบการณ์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และสร้างเสริมลักษณะนิสัย พบว่ามีเนื้อหาที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสันติภาพ ที่จะสามารถนำมาสรุป และสร้างกิจกรรมให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาของ สันติภาพเพิ่มเติมจากบทความในหนังสือ เขวชนกับสันติภาพ ที่ จิระพันธ์ พูลพัฒน์ และ คณะ (2529) เรียบเรียงขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตเนื้อหา อีกทั้งกำหนด เนื้อหาของศิลปะที่ใช้สอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของสันติภาพ โดยเนื้อหาที่สอนมีดังนี้

เนื้อหาของสันติภาพ ได้แก่

ความหมายของสันติภาพ

คำจำกัดความของสันติภาพ

ประเภทหรือระดับของสันติภาพ

กระบวนการสร้างสันติภาพ โดยแบ่งเป็น

กระบวนการสร้างสันติภาพภายในบ้าน

กระบวนการสร้างสันติภาพในห้องเรียน

กระบวนการสร้างสันติภาพในชุมชน

เนื้อหาของศิลปะ ได้แก่ ลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์ และแนวอื่นๆ

1.3 ศึกษารูปแบบการเขียนแผนการสอนวิชาศิลปศึกษา สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จากคู่มือครูในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ของกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งศึกษานวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของ คิบเลอร์ และคณะ (Kibler et al., 1970) เพื่อเป็นแนวคิดในการสร้างแผนการสอน

1.4 สร้างแผนการสอน โดยกำหนดเนื้อหา และเวลาที่ใช้สอน ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 เนื้อหาที่ใช้สอนในแผนการสอนแต่ละแผน และเวลาที่ใช้สอน

ชื่อ แผนการสอน	เนื้อหาที่สอน	เวลา (คาบ)
ทำความเข้าใจกับความหมาย ของสันติภาพ (แผนที่ 1)	ความหมายของสันติภาพ ลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์และแนว อื่น ๆ	3
ทำความเข้าใจกับคำจำกัด ความของสันติภาพ (แผนที่ 2)	คำจำกัดความของสันติภาพ ลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์และแนว อื่น ๆ	3
เรียนรู้ประเภทของสันติภาพ (แผนที่ 3-4)	ประเภทหรือระดับของสันติภาพ ลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์และแนว อื่น ๆ	6
มาสร้างสันติภาพภายในบ้าน กันเถิด (แผนที่ 5-7)	กระบวนการสร้างสันติภาพภายในบ้าน ลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์และแนว อื่น ๆ	9
เรียนอย่างมีความสุข (แผนที่ 8-10)	กระบวนการสร้างสันติภาพในห้องเรียน ลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์และแนว อื่น ๆ	9
ชุมชนน่าอยู่ (แผนที่ 11-12)	กระบวนการสร้างสันติภาพในชุมชน ลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์และแนว อื่น ๆ	6

1.5 ศึกษารูปภาพในแนวเซอร์เรียลลิสม์เพื่อนำมาใช้กับแผนการสอนศิลปะ
สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง และรูปภาพในแนวอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้กับแผนการสอนศิลปะ
สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยมีเกณฑ์การเลือกรูปภาพในแนวเซอร์เรียลลิสม์ คือ

1. เป็นรูปภาพที่ไม่ปรากฏความรุนแรง หรือแสดงถึงสิ่งที่ตรงกันข้าม
กับสันติภาพ
2. เน้นการใช้สีในโทนเย็นเป็นหลัก ได้แก่ สีฟ้า ชมพู เขียว
เหลือง ม่วง
3. เป็นภาพที่มีลักษณะเหนือจริง เหมือนอยู่ในความฝัน เป็นไปไม่
ได้ในชีวิตจริง

ซึ่งรูปภาพในแนวเซอร์เรียลลิสม์ส่วนใหญ่จะมีลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดอยู่แล้ว ส่วนรูปภาพในแนวอื่น ๆ ผู้วิจัยมีเกณฑ์การเลือกคือ

1. เป็นรูปภาพในแนวใดก็ได้ที่ไม่ใช่ในแนวเซอร์เรียลลิสม์
2. สีที่ใช้เป็นสีในแนวใดก็ได้ตามลักษณะของภาพ

จากนั้นนำรูปภาพในแนวเซอร์เรียลลิสม์ และแนวอื่น ๆ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง

การเลือกหัวข้อในการวาดภาพ

ผู้วิจัยทำการเลือกหัวข้อในการวาดภาพให้เหมาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้ในแผนการสอน ทั้งแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง และแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 20 หัวข้อ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาเรื่องสันติภาพ และทำการคัดเลือกให้เหลือ 12 หัวข้อ โดยรายการหัวข้อที่ให้นักเรียนวาดภาพ เรียงลำดับตามแผนการสอน มีดังนี้

แผนการสอนที่	หัวข้อ
1	สวนในฝัน
2	สัตว์เลี้ยงของฉัน
3	อนาคตของฉัน
4	สิ่งแวดล้อมในจินตนาการของฉัน
5	บ้านที่นาอยู่ของฉัน
6	สันติภาพภายในบ้าน
7	ครอบครัวแสนสุข
8	ห้องเรียนของฉัน
9	เพื่อนที่ฉันรัก
10	สันติภาพภายในห้องเรียน
11	ชุมชนที่ฉันอาศัยอยู่
12	สันติภาพในชุมชน

1.6 พิจารณาความแตกต่างระหว่างการสอนศิลปะตามปกติที่ใช้สอนภายในโรงเรียน กับ การสอนศิลปะตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการสอนศิลปะตามปกติที่ใช้สอนภายใน
โรงเรียน กับการสอนศิลปะตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์

การสอนศิลปะตามปกติ	การสอนศิลปะตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์
<p>1. เน้นจินตนาการทั่วไปอาจเป็นได้ทั้งดีและไม่ดี</p> <p>2. มองไม่ชัดเจนว่าเด็กคิดอะไรอยู่ หรือความคิดที่เด็กถ่ายทอดยังไม่ชัดเจน เนื้อหามีหลายแนว</p> <p>3. ผลสืบเนื่องจากการใช้จินตนาการอาจเป็นการส่งเสริมความโหดร้าย ฯลฯ ให้กับเด็กโดยไม่เจตนา</p> <p>4. สิ้นสุดที่ผลงานศิลปะที่สร้างขึ้น ไม่ได้สอนให้เด็กรู้จักคิด พิจารณาแบบอย่าง ผลงานที่สร้างสรรค์</p>	<p>1. เน้นการใช้จินตนาการของตนเองและเป็นจินตนาการที่ตีงาม สร้างสรรค์</p> <p>2. มองการถ่ายทอดความคิดของเด็กได้ชัดเจนขึ้นตามแนวที่ปลูกฝังไว้</p> <p>3. เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผลงานในแนวเซอร์เรียลลิสม์ พิจารณาหาเหตุผลได้ว่าผู้วาดต้องการสื่อถึงอะไร ซึ่งเป็นแบบอย่างให้เด็กได้</p> <p>4. เป็นศิลปะที่ต้องการส่งเสริมความมีสันติภาพ</p>

แผนการสอนที่สำเร็จแล้ว แบ่งเป็นแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง และแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างละ 12 แผน และมีขั้นตอนการสอนดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบขั้นตอนการสอนในแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง และแผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง	แผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม
<p><u>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)</u></p> <p>-ครูทักทายนักเรียน และสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวัน จากนั้นบอกกับนักเรียนว่า การที่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในบ้านเมืองของเราทุกวันนี้ เนื่องจากสังคมยังขาดความมีสันติภาพ เราจึงต้องทำความรู้จักกับสันติภาพ ก่อน</p>	<p><u>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)</u></p> <p>-ครูทักทายนักเรียน และสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวัน จากนั้นบอกกับนักเรียนว่า การที่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในบ้านเมืองของเราทุกวันนี้ เนื่องจากสังคมยังขาดความมีสันติภาพ เราจึงต้องทำความรู้จักกับสันติภาพ ก่อน</p>

แผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่ม ทดลอง	แผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่ม ควบคุม
<p><u>ขั้นกิจกรรม</u> (50 นาที)</p> <p>-ครูซักถามนักเรียนถึงสันติภาพ (เนื้อหาของสันติภาพที่ใช้สอน) โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ และครูสรุปพร้อมอธิบาย (เนื้อหาของสันติภาพที่ใช้สอน) เพิ่มเติมในตอนท้าย จากนั้นนำภาพวาดให้นักเรียนดู อธิบายถึงภาพวาดว่าสามารถสื่อถึงสันติภาพได้</p> <p>-ครูอธิบายลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบเซอร์เรียลลิสม์</p> <p>-ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาภาพวาด โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้จินตนาการสมมุติว่าตนเองเข้าไปอยู่ในภาพที่เห็น แล้วนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร โดยแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ช่วยกันอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม</p> <p>-ให้ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่ม อธิบายถึงความรู้สึกที่มีเกี่ยวกับภาพนั้น</p> <p>-ให้นักเรียนลงมือวาดภาพในหัวข้อ "-----" และออกมาบรรยายภาพวาดของตนเองหน้าชั้นเรียน</p>	<p><u>ขั้นกิจกรรม</u> (50 นาที)</p> <p>-ครูซักถามนักเรียนถึงสันติภาพ (เนื้อหาของสันติภาพที่ใช้สอน) โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบ และครูสรุปพร้อมอธิบาย (เนื้อหาของสันติภาพที่ใช้สอน) เพิ่มเติมในตอนท้าย จากนั้นนำภาพวาดให้นักเรียนดู อธิบายถึงภาพวาดว่าสามารถสื่อถึงสันติภาพได้</p> <p>-ครูอธิบายลักษณะภาพวาดในแนวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในแนวเซอร์เรียลลิสม์</p> <p>-ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาภาพวาด โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้จินตนาการสมมุติว่าตนเองเข้าไปอยู่ในภาพที่เห็น แล้วนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร โดยแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ช่วยกันอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม</p> <p>-ให้ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่ม อธิบายถึงความรู้สึกที่มีเกี่ยวกับภาพนั้น</p> <p>-ให้นักเรียนลงมือวาดภาพในหัวข้อ "-----" และออกมาบรรยายภาพวาดของตนเองหน้าชั้นเรียน</p>
<p><u>ขั้นสรุป</u> (5 นาที)</p> <p>-เมื่อนักเรียนแต่ละคนออกมาบรรยายภาพวาดของตนเองหน้าชั้นเรียน ครูทำการบันทึกคำบรรยายของนักเรียนลงในแบบสัมภาษณ์ทันที โดยสิ่งที่ถามนักเรียน คือ</p> <p>ทำไมนักเรียนจึงวาดภาพนี้</p> <p>ทำไมนักเรียนให้สีภาพในลักษณะนี้</p> <p>เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร (ให้อธิบายภาพในรายละเอียด) และนำไปตรวจให้คะแนนตาม</p>	<p><u>ขั้นสรุป</u> (5 นาที)</p> <p>-เมื่อนักเรียนแต่ละคนออกมาบรรยายภาพวาดของตนเองหน้าชั้นเรียน ครูทำการบันทึกคำบรรยายของนักเรียนลงในแบบสัมภาษณ์ทันที โดยสิ่งที่ถามนักเรียน คือ</p> <p>ทำไมนักเรียนจึงวาดภาพนี้</p> <p>ทำไมนักเรียนให้สีภาพในลักษณะนี้</p> <p>เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร (ให้อธิบายภาพในรายละเอียด) และนำไปตรวจให้คะแนนตาม</p>

แผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่ม ทดลอง	แผนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่ม ควบคุม
<p>เกณฑ์ที่กำหนดภายหลังจากการสอน จากนั้นครู พูดสรุปถึงลักษณะภาพวาดตามแนวคิดแบบ เซอเรียลลิสม์อีกครั้ง เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดี ของภาพที่ช่วยส่งเสริมสันติภาพ</p> <p>-ครูรวบรวมภาพวาดของนักเรียนเพื่อนำไป ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน</p> <p>การประเมินผล</p> <p>ประเมินจากการตอบคำถาม และการช่วย กันอภิปรายภายในกลุ่ม</p> <p>ประเมินจากชิ้นงาน การบรรยายประกอบ ภาพวาด ตามเกณฑ์ที่กำหนด</p>	<p>เกณฑ์ที่กำหนดภายหลังจากการสอน จากนั้นครู พูดสรุปถึงลักษณะภาพวาดในแนวอื่น ๆ อีกครั้ง</p> <p>-ครูรวบรวมภาพวาดของนักเรียนเพื่อนำไป ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน</p> <p>การประเมินผล</p> <p>ประเมินจากการตอบคำถาม และการช่วย กันอภิปรายภายในกลุ่ม</p> <p>ประเมินจากชิ้นงาน การบรรยายประกอบ ภาพวาด ตามเกณฑ์ที่กำหนด</p>

(ดูแผนการสอนในภาคผนวก ก.)

1.7 นำแผนการสอนที่สร้างสำเร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน
ตรวจสอบ และนำกลับมาปรับปรุงแก้ไข

1.8 นำแผนการสอนจำนวน 1 ใน 4 ของแผน คือ แผนที่ 1, 6, 12 ทั้ง
แผนการสอนสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง และแผนการสอนสำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม ไป
ทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนโรงเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิ่งเพชร จำนวน 37 คน

1.9 นำแผนการสอนกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแผนการสอนฉบับสมบูรณ์
และนำไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทำแบบ
ทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ แบบทดสอบการวาดภาพ ให้สี และทำการ
สัมภาษณ์นักเรียนโดยให้นักเรียนออกมาบรรยายภาพวาดของตนเองหน้าชั้นเรียน และผู้วิจัย
ทำการบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์การบรรยายประกอบภาพวาด ให้สี

3. ผู้วิจัยทำการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง ตามแผนการสอน
ศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 12 แผน ๆ ละ 3 คาบ รวมเวลา 36 คาบ ให้
กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะสำหรับนักเรียนกลุ่มควบ
คุม ด้วยตนเองเช่นกัน ตามแผนการสอน จำนวน 12 แผน ๆ ละ 3 คาบ รวมเวลา 36

คาบ ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม รวมระยะเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 72 คาบ ซึ่งในการสอนศิลปศึกษาในเรื่องของการวาดภาพ ใหสี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนคาบไม่ควรต่ำกว่า 18 คาบ

4. เมื่อทดลองสอนครบทุกแผนแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเรื่องสันติภาพ แบบทดสอบการวาดภาพ ใหสี และทำการสัมภาษณ์นักเรียนโดยให้นักเรียนออกมาบรรยายภาพวาดของตนเองหน้าชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์เรื่องสันติภาพ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์เรื่องสันติภาพ หลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) จากสูตรต่อไปนี้

การทดสอบค่า t-test

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

t = อัตราส่วนวิกฤต

$\sum D$ = ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง

$\sum D^2$ = ผลรวมกำลังสองของผลต่างระหว่างคะแนนกลุ่มควบคุม กับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ กับคะแนนกลุ่มทดลอง

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

df = N-1

(อ้างใน ประคอง กรรณสูต,2535)